I. U.
II
772
G

DOCUMENTE

PRIVITOARE LA

COMERŢUL ROMÂNESC

1473—1868

Cu o scrisoare a D-lui

Profesor N. IORGA

Publicate de

DUM. Z. FURNICĂ

Industriaş

Membru în Comitetul de Scont al Băncii Naţionale a României, Membru în Camera Arbitrală şi de Conciliaţiune pe lângă Bursa din Bucureşti, fost membru al Camerei de Comerţ şi Industrie din Bucureşti, etc., etc.

SCRISORI ŞI RECENZII

BIBLIOTECA ACADEMIEI REPUBLICII POPULARE ROMÂNE

BUCUREŞTI

TIPOGRAFIA „DIMITRIE CANTEMIR", PRELUNGIREA POLONĂ No. 13

1934

www.dacoromanica.ro

Scrisori primite de autor cu ocazia apariției volumului de „Documente"

Paris, 13 Juliet 1931 — Présidence de la Républiqué

M. Paul Doumer présente ses complimente à Monsieur Dumitru Z. Furnică et le remercié de l'anvoi de ses volumes qu'il se fera traduire.

Lyon, le 11 Juillet 1931

Monsieur,

J'ai été très touche de votre aimable attention à mon égard.

Je vous remercie bien vivement de l'ouvrage que vous avez eu la délicate pensée de m'adresser et que je vais lire avec le plus grand intérêt.

(ss) E. Herriot
Le Maire de Lyon, Deputé du Rhône,
Ancien Prim Ministre

Paris, le 17 Août 1931

Je vais le confier à un de mes jeunes amis roumains pour qu'il puisse m'indiquer les passages qui m'interesseront directement.

J'ai moi-même quelques documents très intéressants sur le sujet et je me réjouis d'apprendre beaucoup de choses de votre volume.

(ss) Louis Marin

J'en ai comencé la lecture avec un intérêt d'autant plus grand qu'il abonde en renseignements interessants et utiles sur les liaisons anciennes qui ont pu exister dans l'ordre commercial entre nos deux pays.

(ss) Roger Sarret
L'attaché commercial près la
Légation de France en Roumanie

www.dacoromanica.ro

Prefața elogioasă a marelui profesor al neamului, Nicolae Iorga, mă dispensează de ori-ce aprecieri și laude asupra conținutului acestor valoroase lucrări, datorite râvnei și hărniciei Dv. de a cerceta și descoperi vechile documente din istoricul vechiului comerț românesc. De alt-fel eu vă cunoșteam de mult ca harnic și mare cercetător în trecutul comerțului și industriei românești, din precedentele Dv. lucrări de documentare istorică.

Ministru de Justiție
(ss) C. Hamangiu

Imi iau voia să te felicit pentru gândul bun, pe care l'ai avut, concepând-o, cât și pentru munca și jertfele de tot felul, pe care le-ai făcut, pentru a o înfăptui.

E o faptă de bun și instruit român, pentru care tot ce este sănătos în societatea românească îți va fi recunoscător.

Fie ca pilda D-tale să găsească imitatori, pentru cinstea și înălțarea năpăstuitului nostru neam.

(ss) Dr. I. Mamulea
Medicul Curții Regale

Vă urez să fiți sănătos încă mulți ani spre a publica și alte contribuțiuni pentru cunoașterea trecutului nostru.

(ss) Andrei Rădulescu
Profesor Universitar,
Membru al Academiei Române

Eu, care am cercetat mult istoria trecutului nostru, sub diferitele lui aspecte, sunt în măsură să prețuesc cum se cuvine munca d-tale și marele serviciu ce l'ai adus cercetătorilor noștri, punându-le la îndemână documente inedite, pe cari eu însumi le voi consulta pentru nevoile mele.

(ss) Anibal Teodorescu
Profesor Universitar

Am citit'o și simt o datorie de recunoștință, să arăt marele interes pe care o are pentru industria pentru industria și comerțul românesc. Munca d-tale trudnică și priceperea cu care ai redat atât de bogatul material ce ai strâns, îți va da dreptul să te numeri între cei mai de seamă istorici ai comerțului nostru.

(ss) C. Angelescu
Guvernatorul Băncii Naționale

Vă felicit pentru gândul înalt de a întrebuința asa de frumos experiența vieții practice pentru înțelegerea mai bună a comerțului și industriei naționale. Laturea aceasta a trecutului

www.dacoromanica.ro

nostru merită o cercetare mai adâncă, la care D-voastră cu dragoste bună de Român, aţi adus, prin lucrările publicate, o contribuţie de mare preţ.

(ss) G. Ţiţeica
Profesor Universitar
Membru al Academiei Române

Vă felicit pentru munca ce aţi depus la întocmirea acestei lucrări pe care am găsit'o foarte interesantă şi care va servi cu folos generaţiei noastre şi celei viitoare pentru studiul istoric al comerţului nostru.

(ss) N. P. Ştefănescu
Director General al Băncii Româneşti

Am putut vedea câte lucruri preţioase poate găsi în ele şi un filolog şi un istoric al literaturei. Vieaţa bătrânilor noştri a găsit un evocator şi toţi care ţin să cunoască trecutul culturei noastre îţi vor fi recunoscători.

(ss) Ovid Densuşianu, Profesor Universitar

Lasă-mă să-ţi exprim toate felicitările pentru însemnata contribuţie ce în mod atât de fericit aduci istoriei comerţului nostru.

(ss) G. Assan, Subsecretar de Stat

Primeşte, te rog, prinosul admiraţiei mele sincere pentru sacrificiile tale intelectuale şi băneşti — dând la lumină comorile ce cu atâta râvnă ai adunat. Exemplul ce dai cu asemenea publicaţiuni e greu de imitat, căci munca ta, de adevărată şi folositoare «furnică» nu o poate nimeni atinge nici îndeplini.

(ss) N. Bulculescu
Decanul Corpului Contabililor

Această aşa de importantă contribuţie la istoria ţărei noastre care evocă o latură puţin cunoscută a activităţei noastre din ultimele secole, încoronează munca D-voastră fără preget şi constitue un nou merit al D-voastră pe terenul muncei patriotice ce desfăşuraţi de atâţia ani.

(ss) C. Derussi, fost Ministru de externe

M'a impresionat munca ce o depui la etatea D-tale pentru a răscoli trecutul nostru negustoresc pe care în lunga D-tale carieră l'ai cinstit atât de mult. Din această lucrare am luat cunoştinţă de atâtea lucruri prea puţin cunoscute. Te felicit din tot sufletul şi-ţi doresc multă sănătate pentru ca exemplul D-tale

www.dacoromanica.ro

să serve de călăuză generației negustorești de azi, care în lupta de toate zilele s'a depărtat de la sănătoasele precepte cari au făcut fala comerțului cinstit de odinioară.

(ss) Stelian Popescu, fost Ministru
Directorul Ziarului Universul

Bucurie mi-a făcut bogăția publicațiilor D-tale, admirație mi-a pricinuit puternica lumină istorică ce se face prin ele asupra istoriei comerțului românesc — una din principalele izvoară de venit pentru bogăția și cultura neamului, adecă pentru puterea și fericirea lui între celelalte neamuri și state naționale.

Te felicit pentru atâta muncă folositoare patriei și neamului, să trăești la mulți ani, sănătos și fericit,

(ss) I. Bianu, Președintele Academiei Române

Am găsit pomenite în ea nume de cari mă simt strâns legată, acel de Lahovari, numele străbunicului meu și acel de Bibescu, care mi-este aproape prin familia soțului meu. Este o prea frumoasă operă de cercetare a trecutului țărei Românești, desăvârșită cu atâta dragoste și înțelepciune.

(ss) Principesa Martha Bibescu

Trebue să mărturisirea dela început că admir răbdarea și gustul estetic în alcătuirea acestui op voluminos; știu ce înseamnează a culege din hrisoave vechi ca să tipărești o atare carte. Admir stăruința depusă, trudindu-vă luni și ani întregi ca să culegeți, să descifrați, să combinați și să chibzuiți o lucrare, care să lumineze trecutul și să aducă la iveală o parte din sbuciumul vremilor trecute, din relațiile comerciale, industriale, din călătoriile întreprinse cu mijloace de transport atât de mărginite și obositoare, de cari azi noi nici nu ne dăm seama. Are un farmec deosebit să citești măcar crâmpeie din timpurile îndepărtate și poate fără să vrei ajungi la concluzia: nu era tocmai prea rău pe atunci. Reproducerile actelor doveditoare este admirabilă: se vede imediat că «Autorul» și-a pus toată inima ca să iasă tiparul frumos, să fie o lucrare ce face onoare timpului și scopului pentru care fu tipărită. Cât privește partea comercială, cheltuelile de drum, aș spune, «indicele de scumpete», lucrarea e de un interes special, ea deșteaptă în noi un suspin: «Doamne, ce timpuri fericite!».

(ss) † Alexandru Th. Cisar Arhiepiscop și Mitropolit
romano-catolic de București
Senator de drept

www.dacoromanica.ro

Bucuria mi-a fost foarte mare, că Dumnezeu ţi-a dat zile ca să scoţi şi această lucrare, care împreună cu cele ce ai mai publicat şi aranjat te vor consacra în frumosul nostru Pantheon al comerţului românesc atât de sărac în autori.

(ss) Dr. N. Minovici

Recenzii

De nombreux fac-similés de documents en photogravure accompagnent les textes de ces deux ouvrages qui sont d'une lecture passionnante au possible et qui font connaître non seulement le passé commercial mais aussi le passé politique et social des pays romains pendant une période de près de cinq siécles. En dehors de nombreux firmans impériaux ottomans du 16-ème siècle qui sont publiés en traduction française ces volumes contiennent une large part de textes français, notamment les remarquables rapports des consuls de France de la première moitié du 19-ème siècle, qui constituent des etudes approfondies sur la situation des Principautés Roumaines à cette époque.

L'Indépendance Roumaine Mercredi 4 Mars 1931.

Zum Teil sind die Dokumente in diesem Bändchen dem oben erwähnten Werke entlehnt, zum grossen Teil aber durch ganz neue ergänzt. In interessanter weise geht daraus hervor, mit welchen Schwierigkeiten bei den damaligen primitiven Verkehrsmitteln eine so grosse Reise verbunden war, und mit welcher Pedanterie ein angesehener Kaufmann vor Hundert Jahren seine Bücher. auch was das Privat konto anbelagt, führte auch dieser Band beweist Herrn Furnică besonderen Sinn für das charakteristeristische in der Vergangenheit und den Sinn das Wesentliche vom Unwesentlichen aus dem Wust dieser Dokumente auseinandler zu halten.

Bukarester Tageblatt. Samstag, den 4 April 1931.

Râvna minunată a autorului a pus la îndemâna cercetărilor o sumedenie de hrisoave şi documente, multe necunoscute, cari lămuresc fapte din trecutul istoric al negoţului nostru. Spaţiul îngrădit al unui articol, nu ingădue să ne ocupăm de această lucrare aşa cum se cuvine. Ne facem însă datoria ca la cuvântul bun, spus de d. prof. Iorga, în scrisoarea ce însoţeşte lucrarea, să adăugăm lauda noastră pentru râvna cărturărească a d-lui Furnică.

Ziarul Argus, Duminică 10 Mai 1931.

www.dacoromanica.ro

Nu este o simplă întâmplare ca comerțul și industria românească, în istoria cărora orașul dela poalele Tâmpei a avut o parte atât de însemnată, și-a găsit și pe unul dintre cercetătorii și istoricii săi cei mai de seamă între fii acestui oraș. Căci d-l Dumitru Z. Furnică. care a atras atențiunea iubitorilor de istorie națională încă în anul 1908 prin publicarea unui splendid volum de documente comerciale și culturale — splendid și prin conținut și prin execuția technică — este unul dintre acei vrednici și neobosiți negustători și industriași români din Țară, cu a căror origine s'a mândrit și se va mândri Brașovul întotdeauna. Importanța documentelor scoase de autor la iveală cu multă răbdare și stăruință din diferite arhive, este cu atât mai mare cu cât se constată din zi în zi mai mult, că comerțul a jucat în istoria neamului nostru un rol cu mult mai însemnat decât în deobște se crede, și cu cât ele sunt menite să împlinească lipsa cea mare a documentelor literare asupra culturii noastre mai vechi. Nicăiri nu se oglindește mai bine viața de toate zilele a poporului nostru și mai ales viața orășenească, care a format întotdeauna și la toate popoarele, unul din factorii fundamentali ai propășirei lor.

Noi nu putem decât să dorim o cât mai mare răspândire acestei valoroase cărți în interesul culturii neamului nostru românesc și în speranța că generațiunile tinere vor putea trage mai mult folos din marele adevăr, afirmat de d-l N. Iorga mai anii trecuți că «istoria comerțului românesc e o condiție necesară pentru a înțelege sub toate raporturile, în originea și desvoltarea sa, însăși istoria neamului nostru». A. A. M.

Revista «Țara Bârsei», Brașov Nr. 5, Sept.-Oct. 1931.

Pentru cercetătorul atent, care dorește să prindă din trecutul nostru firul începutului de organizare economică sau așezările sociale în necontenita lor prefacere până în zilele noastre, publicația d-lui Furnică îi pune la îndemână un isvor prețios. Sunt aici zapisuri de toate categoriile, acte domnești sau particulare, documente streine cuprinzătoare de această activitate omenească, numită comerț și care joacă un mare rol în viața popoarelor. Toate revelatoare pentru interesul deosebit al lucrării.

Neamul Românesc, Sâmbătă 21 Martie 1931.

www.dacoromanica.ro

Un tezaur nepreţuit pentru toţi aceia cari vor să cunoască comerţul şi industria, într'o epocă în care nu se desemna destul de clar rolul poporului român pe aceste plaiuri.

Tribuna Muncii, 24 Maiu 1931

Interesul cel mare al acestor documente este că ele ne dau o oglindă fidelă şi amănunţită a comerţului român în veacurile trecute, înlesnindu-ne în mod plastic cunoaşterea unei situaţii despre care cu greu am putea să ne facem o idee exactă, dacă am mărgini cercetările noastre la consultarea studiilor şi lucrărilor teoretice. Pe măsură ce le citim, vedem confirmându-se şi mai mult adevărul că nu e nimic nou sub soare.

Tot din valoroasa lucrare a D-lui Furnică vedem cum Domnii, cu toate păcatele şi slăbiciunile lor, dându-şi seama de marea importanţă a comerţului şi meseriilor, acordau negustorilor şi meseriaşilor diferite avantagii şi scutiri de taxe şi căutau să-i încurajeze în toate felurile.

Din colecţia de documente pentru a căror alcătuire d. Furnică merită toată lauda, se desprinde încă ceva de o importanţă mai înaltă şi mai actuală. Se desprinde un apel care trebue să fie auzit de toată lumea oraşelor: «Inapoi la comerţ şi la meserii, la aceste ocupaţii cari au fost mândria şi puterea părinţilor voştri».

N. Batzaria Adevărul. 12 Martie 1931

Documentele date la iveală de d. Furnică sunt până astăzi necunoscute istoricilor. D. Prof. N. Iorga a ţinut să-şi spună şi d-sa cuvântul autorizat, apreciind munca neobosită a d-lui Furnică, prefaţând lucrarea.

Cele 94 planşe reproduse în carte după o seamă de documente, complectează valoarea lucrării. I. H.

Cuvântul, Marţi 17 Martie 1931

D-l D. Z. Furnică, cunoscutul industriaş, a scos înainte de războiu o voluminoasă lucrare despre comerţul românesc, apreciată atunci în mod deosebit. In adevăr, viaţa negustorească a ţării, a sugerat până acum mai puţină atenţie de cât alte aspecte de un interes mai mic în evoluţia unei ţări, şi ar fi bine să avem cât mai multe studii în această privinţă, ca să se cunoască în măsura cuvenită silintele depuse pentru producţiunea naţională şi pentru circulaţia ei în decursul vremurilor de atâtea generaţii de oameni ageri şi muncitori.

www.dacoromanica.ro

Regele Carol a fost atunci impresionat de lucrarea industriaşului român şi l-a îndemnat să-şi continue activitatea. Astăzi, d. Furnică dă la iveală un nou şi mare volum, tratând epoca dintre 1473 şi 1868, cu documente adunate prin silinţe deosebite, cu biografii şi portrete interesante, cu planşe şi facsimile, un ansamblu ce denotă o adevărată şi o lăudabilă pasiune pentru istoria comerţului nostru.

Universul. 15 Ianuarie 1931

www.dacoromanica.ro

LE COMMERCE ROUMAIN ET LA FRANCE

L'intéressant voyage du négociant roumain Zenovie Hagi Costandin Pop à Paris, en 1826—27

par D. Z. FURNICA

L'infantigable historiographe du commerce roumain M. D. Z. Furnica, le grand négociant et industriel bien conuu, membre de la Chambre de Commerce de Bucarest, vient de publier à nouveau deux ouvrages du plus haut intérêt: «*Documents relatifs au commerce de la Roumaine 1473-1868*» et «*Voyage de Zenovie Hagi Costandin Pop à Paris et Londres en 1826-27*». Nous avons déjà parlé dans un précédent article de l'importante contribution à l'histoire du Commerce roumain et aux relations économiques de notre pays avec la France que constitue le premier de ces deux ouvrages. Attardons-nous aujourd'hui plus longuement sur le second qui, an point de vue franco-roumain, nous offre une foule de détails inédits tant sur les relations d'affaires du commerce roumain avec la France au commencement du 19-ème siècle que sur la vie même de la Capitale française à cette époque.

Zenovie Hagi Costandin Pop dont M. D. Z. Furnică nous relate le voyage à Paris est l'un des commerçants roumains les plus importants — sinon le plus important de l'époque.

Fondée à Sibiu (Hermannstad) pendant l'occupation autrichiene de l'Olténie (1718—1739), par les négociants olténiens Hagi Luca et son gendre Costandin Pop la maison de commerce roumaine de ce nom prend au cours du 18-ème siecle une extension considérable et crée des succursales dans tous les principaux centres de l'Olténie, du Banat et de la Transylvanie.

www.dacoromanica.ro

Elle entre en relations avec le négoce de Pest, Belgrad, Zagreb, Fiume, Trieste et Venise. Trait d'union entre le commerce d'Occident et celui des Principautés roumaines, la maison Pop transfère vers la fin du 18-ème siècle son siège à Vienne, centre europeen par excellence et qui brille d'une rare splendeur. Doublée d'une maison de banque, par suite de l'extension de ses affaires, la firme Pop — maison de confiance de réputation européenne — est également devenue une véritable agence d'informations sur tout ce qui touche le commerce et même la politique des Principautés Roumaines. Ses chefs s'occidentalisent entièrement, ils sont ennoblis par le Saint-Empire, ont accès à la Cour et font partie de l'aristocratie autrichienne. Zenovie Costandin Pop, a fait les guerres napoléoniennes comme officier de cavalerie dans l'armée autrichienne. En même temps que financier et commerçant averti c'est un homme du monde accompli parlant le français et l'anglais tout comme l'allemand et sa langue maternelle le roumain. Ses vues sont des plus larges. Il desire entrer lui-même en contact direct avec le commerce français et anglais et décide de faire un voyage d'études a Paris et a Londres.

Accompagné de son ami G. Sina, représentant d'une famille de grands négociants macédo-roumains eux aussi établis à Vienne, Zenovie Pop, arrive à Paris dans les premiers jours de décembre 1826. Il descend à l'Hotel des Princes», rue de Richelieu et Sina, a l'*Hôtel de l'Europe*.

Pendant cinq mois, jusqu'à la mi-Mai, il séjourne dans la Capitale de la France. Il entre en relations avec les maisons de commerce les plus reputées et fait de nombreux achats, tant pour son usage personnel que pour ses magasins.

Les factures publiées en photogravure dans l'ouvrage de M. Furnica sont particulièrement suggestives par le bon marche surprenant des prix de l'époque. En voici quelques-unes:

Chez *Fujol et Souin, marchands tailleurs*, rue Notre Dame des Victoires No. 46, au coin de celle de Montmartre: Un manteau bleu doublé en écossais et garni en velours 230 francs; une redingote brune ouatée 115 fr.; un gilet de velours façonné 28 fr.; dessous de pique blanc 10 fr.; une paire de quêtres noires 11 frs.; un habit noir 115 frs; une veste drap bleu pur son fils 42 frs.; un pantalon 27 frs.; deux gilets 22 frs; un gilet de velours 28 frs; etc.

La ganterie et les cravates sont vraiment pour rien.

www.dacoromanica.ro

Chez Mme Lefébre „Au gant d'or", gants, bretelles. cravates, rue Castiglione. sous les Arcades, no. 27, «M. Poppe» paie 27 francs 12 paires de gants en chevreau, 12 frs. uns cravate montée et 24 frs. 3 cravates fantaisie!

Au «Lever de l'Aurore", rue de la Paix no. 19, propriétaire A. Privat; 6 paires de gants blancs à boutons 11 frs., 6 de couleur 12 frs; 8 paires de gants d'homme 17 fr.; et 8 paires de gants d'enfants 10 frs.

La chaussure est à l'avenant chez *Arnick*, bottier, boulevard Italien: une paire escarpins 10 frs.; 1 paire de bottines souliers 30 frs.; 2 paires de souliers avec liége 40 frs.; 2 paires de souliers castor 18 frs., etc.

La parfumerie est au même taux:

Chez *Fournier, Niogret et Co.* fabricants de parfumerie, rue Bourg l'Abbé no. 26; 26 rouleux Eau-de-Cologne 1-ére qualité 20 frs.; 12 flaçonns eau de cologne superfine ambrée 21 frs., 12 flacons d'odeurs diverses superfines mis dans deux jolis cartions papier iris et á sujet 33 frs.

Mais Zenovie Pop est un intellectuel. Il achéte des livres tant pour lui-même que pour ses enfants.

Chez *Firmin Didot*, père et fils. imprimeurs du Roi, rue Jacob no. 24: 1 grammaire grecque 5 fr. 50; «Paul et Virginie" 3 frs.; la «Chaumière indienne» 3 frs.

Chez *Rousseau*, libraiee, rue de Richelieu: „Amusements de la campagne» 4 vol. 12 frs.; «Petit tableau de Paris» 3 frs.; Traité sur le commerce 2 vol. 10 frs.; «Cuisinière de la campagne» 3 frs.; Tarif des douanes: 8 fr.; «Tableau de la Chambre des Députés» 1827, 2,50 frs.

Les cinq Codes en miniature 5 frs.; Notions sur le justice (par Dupin ainé) 2,50 frs., etc.

Zenovie Pop est fumeur. Le bureau de tabac de Turpin, *A la Civette*, rue St. Honoré no. 216, lui vend 4 livres de tabac de 1-re qualité qu'il ne paie que 30 frs., soit 7,50 la livre.

Tant pour ses achats personnels que pour ses magasins, le négociant roumain visite toute une série d'autres magasins, les maisons *Lacombe*, fabricant orfèvre joaillier, bijoutier, rue Vivienne 17, *Mme Banes* «A la Renommée des beaux rubans» au Palais-Royal galerie de Pierre, du côte de la rue Richelieu, *Laboullée-Châtelet* parfumerie de la famille Royale, rue de la Vieille-estrapode no. 19. *Vevel Kirchoff*, bonneterie, *Foy*, opticien, passage Vivienne 59, *Coulon-Deborges*, mercerrie et rubans, rue

www.dacoromanica.ro

St. Honoré No. 284, *Louis Frédéric Ehrmann*, négociant en laines d'Allemagne et autres à Strasbourg, dépôt rue du Croissant no. 20; Mme *Foterin du Motel*, lingerie et dentelles, rue Traversière St. Honoré 26; *Hautecoeur et Martinet*, libraire et marchand d'estampes, rue du coq St. Honoré No. 13 et 15 *Mlles Guichard* «Aux Trois Soeurs» magasin de lingerie, dentelles et batistes, passage de Choiserie no. 68. etc., etc.

Il fait diverses comissions pour les familles roumaines J. D. Petrovitz, Vladoiano, Poienaru, Stan.

Mlle Lebeuf, marchande lingere du Roi et de la Cour à Paris, Rue Neuve no. 21, lui vend pour Mme la baronne de Miska un schal (sic) écossais 5/4, fond moka, avec bordure de Perse au prix de 140 frs.

Dans les papiers du voyageur on retrouve les menus des restaurants *Michel*, place du Musée no. 21 ci-devant au Louvre, sous le voûte de l'Horloge, «*A la renommée des Têtes de veaux, Farcies du Puits-Certain*» rue de Tournon, au coin de celle de Vaugirard; *Borrel*, restaurateur, «Au Rocher de Cancale», rue Montorgueil no. 61 et rue Mandar no. 1.

Le menu de ce dernier établissement reproduit en fac-similé dans l'ouvrage de M. Furnica est particulièrement riche.

Voici quelques-uns de ses *Potages*: potage à la julienne 12 sols, idem aux choux, 2 sols, idem de vermicelle 12 sols, idem au riz à la purée 12 sols, idem au lait d'amandes 15 sols, idem au macaronis 1 fr., idem en tortue 2 frs. Parmi les *Entrées de Veau*, cervelle de veau frite 1 fr. 10, idem au beurre noir 1 fr. 10, idem à la provençais 1 fr. 10. *Entrées de poisson*: Vol au vent de poisson 2 frs., matelotte d'anguille 2 frs., eroeçon d'anguille à la tortue 1 fr. 15, morue à la maître d'hôtel 1 fr. 10, *Entremets:* Petits fours 1 fr., Haricots blancs 1 fr., Haricots verts 1, artichauts, à la barigoule 1.10, etc.

Zenovie Pop et son ami le baron Sina sont mondains. Ils ont de belles relations. Ils sont invités chez le baron et la baronne S. de Rostchild, chez la baronne Sigismund de Berckheim, chez Mme Perceval, chez M. et Mme Cleemann, M. et Mme André, M. et Mme Cottier, etc. Les formules des invitations mondaines sont exactement les mêmes que celles de nos jours. Voici par exemple le texte de celle de la baronne de Rotschild: «*Mme la Baronne S. de Rotschild prie Monsieur de*

www.dacoromanica.ro

Popp de lui faire l'honneur de venir passer la Soirée chez elle dimanche prochain le 17 décembre à 9 heures.

Paris, le 10 décembre 1826. Réponse S. V. P.

On fera de la musique.

Rue d'Artois no. 17».

Zenovie Pop et son ami Sina vont au théâtre, aux concerts.

Le dimanche 24 décembre 1826 ils passent la soirée, au *Théâtre français.* Le spectacle commence à 7 heures du soir car on n'y joue pas moins de 10 actes, *Germanicus,* tragédie en 5 actes et en vers de M. Arnault père et l'*Agiotage* ou le Métier à la mode, comédie en 5 actes et en prose de MM. Picard et Empis. Les prix sont d'un bon marché surprenant. Balcon, premières, orchestre et loges de 1-ère galerie 6 frs. 60 cent; Premières galerie et Deuxièmes de côte 5 frs.; Troisièmes et loges du cintre 3 frs. 30, etc.

Les principaux acteurs hommes sont MM. Victor et Lafon et parmi les femmes Mmé Duchesnois. Le programme annonce pour le mardi suivant la première de *Le Tasse,* drame historique en 5 actes et en prose avec Mlle Mars. Au *Théâtre du Vaudeville,* le samedi, 10 février on joue deux comédies-vaudeville en 2 actes et 2 vaudevilles en un acte.

Au Théâtre Royal, les «Comédiens ordinaires du Roi» donnent *Le Roman,* comédie en 5 actes et en vers de M. Delaville de Mirmont. A l'O*déon,* les deux voyageurs assistaient à la représentation de la comédie *Les deux menages.*

Zenovie Pop et Sina se tiennent au courant de tout et lisent une foule de journaux: l'*Aristarque Français,* journal politique et littéraire; *La Pandore,* journal des spectacles, des lettres des arts, des moeurs et des modes; *Le Constitutionnel,* journal du commerce, politique et littéraire; *Gazette de France, La Nouveauté,* journal des modes, du commerce, de la littérature, des théâtres, des sciences et des arts; *La Quotidienne; Le Corsaire,* journal des spectacles, de la littérature, des arts, moeurs et modes; *Le Drapeau blanc*; *Le Courrier Français; L'Etoile*; *Journal des Maires: Journal du Commerce,* feuille politique, litttéraire, annonces judiciaires, légales, industrielles, etc.; *Le Spectateur des Tribunaux: La Réunion,* journal de la Littérature, des Sciences, des Arts, des Tribunaux, des Theâtres et des Modes; *Le Moniteur Universel*; *Gazzete des Tribunaux,* journal

www.dacoromanica.ro

de jurisprudence et des débats judiciaires; *Journal Général d'Affiches*, annonces judiciaires, légales et avis divers; *Le Figaro*, le journal non politique. qui est alors dans sa première année et dont l'ouvrage de M. Furnica reproduit en facsimilé le no. 258 du 8 octobre 1826.

Vers la mi-mai 1820 les deux voyageurs quittent Paris pour se rendre à Londres d'où ils reviendront ensuite à Vienne et à Sibiu.

Comme on le voit l'intérêt documentaire de l'ouvrage de M. D. Z. Furnica est des plus vifs et tous les amis roumains de la France ne peuvent que lui être reconnaissants de leur faire passer ainsi quelques moments à Paris, en 1826, avec Zenovie Hagi Costandin Pop et Georges Sina.

L'Indépendance Roumaine

www.dacoromanica.ro

VERMOAT
1989

www.dacoromanica.ro